

Mikko Alatalo kesk ym.

Kirjallinen kysymys testamenttien rekisteröinnistä ja säilytyksestä

Eduskunnan puhemiehelle

Testamentti, jolla henkilö ilmoittaa tahtonsa omaisuutensa kohtalosta kuolemansa jälkeen, on arvokas asiakirja, joka tulisi säilyttää tallessa. Usein on käynyt niin, että esimerkiksi ikäihminen on säilyttänyt testamenttia kotonaan, mutta kuoleman jälkeen sitä ei enää löydykään. Testamentit tulisi säilyttää sellaisessa virallisesti hyväksytyssä paikassa, että ne ovat varmassa tallessa mutta kuitenkin saatavilla, kun on perunkirjoituksen aika ja kuolleen omaisuutta aletaan jakaa. Lailla tulisi säätää, että testamentit rekisteröitäisiin ja niitä säilytettäisiin maistraateissa.

Testamenttien säilyttämistä varten ei ole olemassa tällä hetkellä valtakunnallista järjestelmää. Testamenttien tallettaminen alioikeuksiin on ollut mahdollista, mutta sen suosio on jäänyt vähäiseksi. Testamentin tekijän tulee siten itse järjestää testamentin säilyttäminen niin, että sen olemassaolosta on tieto hänen kuoltuaan. Jos alkuperäistä testamenttia ei löydy, ei kopio kelpaa jaon pohjaksi ilman kaikkien perillisten suostumusta. Testamenttien rekisteröintiä varten tulisi perustaa valtakunnallinen rekisteri, johon merkittäisiin tieto testamentista. Testamentit tulisi säilyttää maistraateissa. Testamentti on sopimus. Valtion ydintehtäviin kuuluu sopimusoikeuksista huolehtiminen.

Testamenttien säilytysmuodot eivät ole Suomessa yhtenäiset. Tähän asti turvallisim paikka testamentille on ollut pankin tallelokero. Pankki saa automaattisesti tiedon kuolemasta, ja moni pankki lähettää ilmoituksen heillä olevasta asiakkuudesta vainajan viimeiseen osoitteeseen. Näin perilliset saavat tiedon asiakkuudesta ja osaavat sitten selvittää, mitä asiakkuuteen sisältyy. Perunkirjoitusta varten pankki laatii asiakkuusilmoituksen, josta ilmenee mahdollisen tallelokeron olemassaolo. Tallelokerolle pääsee kuka tahansa perillisistä yhdessä pankkivirkailijan kanssa.

Jotkut asianajotoimistot ottavat laatimansa testamentin säilytettäväksi, erityisesti silloin, kun niille on määrätty testamentin toimeenpanijan tehtävä. Tässä on kuitenkin ymmärrettävästi riski, tietävätkö perilliset, missä alkuperäinen testamentti on. Asianajotoimistolle ei tule mitään automaattista ilmoitusta väestörekisteristä siitä, että testamentintekijä on kuollut, toisin siis kuin pankeille.

Testamenttien kanssa yleisimmät ongelmat ovat, ettei alkuperäistä testamenttia löydy vaan pelkkä kopio tai sitten alkuperäisiä testamentteja on laadittu useampi kappale, mutta mahdollisten muutosten jälkeen kaikkia kappaleita ei olekaan hävitetty. Jos viimeisimmässä testamentissa ei ole peruutettu aikaisempia testamentteja asianmukaisesti, on tulkinnanvaraista, miten toimitaan.

Testamenttien rekisteröinti selkeyttäisi nykytilannetta ja loisi turvaa kaikille osapuolille. Näin testamentista olisi vain yksi virallisesti hyväksytty versio. Testamenttirekisterin tiedot eivät olisi

Kirjallinen kysymys KK 95/2018 vp

missään vaiheessa julkisia, eikä tietoja luovutettaisi ulkopuolisille testamentintekijän elinaikana. Testamentintekijän kuoltua tietoja annettaisiin omaisille ja perunkirjoitusta varten.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, että testamenttien säilyttäminen turvataan nykyistä paremmin?

Helsingissä 20.3.2018

Mikko Alatalo kesk
Ari Torniainen kesk